



musola morală

Tu ce ai alege?

Raport final de evaluare și lecții învățate

Chișinău, 2026

CUPRINS

REZUMAT EXECUTIV	2
1. CONTEXTUL PROIECTULUI	3
2. METODOLOGIA EVALUĂRII	5
3. ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE	7
3.1. Etapa preparatorie.....	7
3.2. Atelierele regionale.....	7
3.3. Dezbaterile regionale	8
3.4. Finala națională.....	9
3.5. Campania de comunicare.....	11
4. REZULTATELE EVALUĂRII.....	14
4.1 Relevanța proiectului și experiența de participare	14
4.2 Integritatea și etica profesională	15
4.3 Gândire critică și capacitate de argumentare	15
4.4 Dialog și coeziune socială	16
4.5 Metodele de învățare	17
4.6 Punctele forte ale proiectului.....	18
5. LECȚII ÎNVĂȚATE	20
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	22

REZUMAT EXECUTIV

Prezentul raport sintetizează rezultatele evaluării proiectului „*Busola morală: Tu ce ai alege?*”, implementat de Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC), în parteneriat cu Centrul Media pentru Tineri, cu sprijinul Elveției și Suediei.

Proiectul și-a propus să contribuie la dezvoltarea culturii integrității și a eticii profesionale în rândul elevilor colegiilor de medicină printr-o abordare educațională inovatoare, care a combinat instruirea, dezbaterile academice și o campanie de comunicare adresată tinerilor. În perioada octombrie 2025 – iunie 2026, proiectul a implicat **patru colegii de medicină** din Republica Moldova și a parcurs toate etapele planificate: dezvoltarea curriculumului, organizarea atelierelor de instruire, desfășurarea dezbaterilor regionale, finala națională și campania de comunicare. Evaluarea a fost realizată pe baza unui **chestionar online completat de 85 de participanți**, a două focus-grupuri organizate cu profesoarele coordonatoare și partenerul de implementare, precum și a analizei indicatorilor de implementare și comunicare.

Rezultatele evaluării confirmă că proiectul și-a atins obiectivele propuse. **91% dintre respondenți** au apreciat activitățile proiectului ca fiind **interesante și relevante**, **89%** au declarat că și-au **îmbunătățit înțelegerea dilemelor etice** specifice profesiei medicale, **86%** consideră că și-au **dezvoltat gândirea critică** și o mai bună înțelegere a conceptului de integritate, iar **82%** apreciază că și-au consolidat **capacitatea de argumentare**. Totodată, **94%** dintre participanți afirmă că proiectul le-a **influențat modul de a privi integritatea** și etica profesională, iar **95%** consideră că astfel de inițiative ar **trebui organizate și în viitor**. Evaluarea evidențiază că impactul proiectului a depășit obiectivele educaționale inițiale. Participanții au raportat o deschidere mai mare către dialog și colaborare, iar profesorii coordonatori și partenerul de implementare au remarcat consolidarea relațiilor dintre elevi, dezvoltarea spiritului de echipă și crearea unei comunități bazate pe valori comune.

Componenta de comunicare a completat procesul educațional și a contribuit la extinderea impactului proiectului. În cadrul proiectului au fost elaborate **25 de materiale video**, **21 de materiale grafice**, cu implicarea a **doi influenceri**, iar conținutul publicat a generat peste **1,23 milioane de vizualizări**, **6.639 de interacțiuni** și **1.294 de distribuiri**, demonstrând interesul publicului pentru mesajele promovate.

Evaluarea confirmă că metodele participative – în special dezbaterile academice, analiza dilemelor morale și învățarea prin experiență – au avut un rol esențial în atingerea rezultatelor. Totodată, parteneriatul dintre CAPC, Centrul Media pentru Tineri și instituțiile de învățământ a reprezentat unul dintre principalii factori ai succesului proiectului.

În ansamblu, proiectul demonstrează că modelul educațional dezvoltat și aplicat în cadrul proiectului, model care integrează educația pentru integritate, dezbaterile academice și comunicarea publică, este relevant, eficient și replicabil. Experiența acumulată și rezultatele evaluării oferă o bază solidă pentru extinderea unor inițiative similare în alte instituții de învățământ și pentru alte categorii de tineri, contribuind la formarea unei noi generații de profesioniști care înțeleg rolul integrității în exercitarea profesiei și în viața publică.

1. CONTEXTUL PROIECTULUI

Proiectul „*Busola morală: tu ce ai alege?*” a fost conceput și implementat pentru a contribui la dezvoltarea unei culturi a integrității și responsabilității civice în rândul tinerilor din Republica Moldova, prin utilizarea unor metode participative de învățare, bazate pe dialog, reflecție și dezbateri academice.

Necesitatea proiectului a rezultat din faptul că, deși valorile etice și civice sunt abordate în cadrul sistemului educațional, oportunitățile prin care tinerii pot analiza dileme morale reale, își pot exercita gândirea critică și pot dezbate argumentat subiecte legate de integritate rămân limitate.

În acest context, proiectul și-a propus să creeze un cadru educațional interactiv care să transforme concepte precum integritatea, responsabilitatea profesională și participarea civică din noțiuni teoretice în experiențe de învățare și dezbateri practice.

Scopul proiectului

Proiectul și-a propus să contribuie la formarea unei culturi a integrității și responsabilității civice în rândul tinerilor prin crearea unor spații de învățare, dialog și reflecție asupra valorilor care stau la baza unei societăți democratice.

Obiectivele urmărite

- dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii conceptelor de etică, integritate și responsabilitate civică;
- consolidarea gândirii critice și a capacității de argumentare;
- promovarea dialogului și respectului pentru opinii diferite;
- stimularea participării civice și a responsabilității sociale;
- consolidarea coeziunii sociale prin interacțiunea tinerilor din diferite regiuni ale Republicii Moldova.

Justificarea grupului-țintă

În etapa preparatorie a proiectului a fost luată decizia de a implica elevii din colegiile de medicină din Chișinău, Bălți, Cahul și Ungheni.

Această alegere nu a fost întâmplătoare. Profesiile medicale presupun un nivel ridicat de responsabilitate față de oameni, iar deciziile luate de lucrătorii medicali influențează direct sănătatea, demnitatea și bunăstarea pacienților. Dincolo de competențele profesionale, sistemul medical are nevoie de oameni care înțeleg valoarea integrității, a empatiei și a responsabilității.

Prin urmare, proiectul și-a propus să contribuie la formarea unor viitori profesioniști capabili să recunoască dilemele etice, să analizeze critic situațiile cu care se confruntă și să ia decizii responsabile atât în viața profesională, cât și în cea civică.

Abordarea proiectului

Proiectul „*Busola morală: Tu ce ai alege?*” s-a diferențiat printr-o abordare educațională care a combinat dezvoltarea competențelor civice și etice cu metode participative de învățare și comunicare. Trei elemente au definit în mod particular această abordare.

Integrarea educației privind integritatea cu dezbaterile academice: Proiectul a depășit formatul tradițional al instruirilor prin combinarea sesiunilor de formare în domeniul eticii și integrității cu dezbateri academice. Această abordare a oferit participanților posibilitatea nu doar de a înțelege conceptele teoretice, ci și de a le aplica în analiza unor dileme morale și profesionale, dezvoltând în același timp gândirea critică, capacitatea de argumentare și respectul pentru opinii diferite.

Parteneriatul dintre expertiza în integritate și experiența de lucru cu tinerii: Proiectul a fost implementat în parteneriat de Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) și Centrul Media pentru Tineri (CMT), reunind expertiza celor două organizații în domenii complementare. CAPC a contribuit cu experiența în promovarea integrității și educației anticorupție, iar CMT cu metode participative de lucru cu tinerii și dezvoltarea componentei de comunicare și vizibilitate. Această complementaritate a permis crearea unui program educațional adaptat intereselor și modului de învățare al grupului țintă.

O abordare regională și participativă: Proiectul a reunit elevi din patru colegii de medicină din Chișinău, Bălți, Cahul și Ungheni într-un parcurs comun de învățare, dezbateri și schimb de experiență. Implementarea simultană în mai multe regiuni ale țării a oferit participanților oportunitatea de a interacționa și colabora dincolo de propriul mediu educațional, contribuind la crearea unui cadru comun de reflecție asupra integrității și responsabilității profesionale.

2. METODOLOGIA EVALUĂRII

Scopul evaluării a fost de a analiza în ce măsură proiectul *„Busola morală: tu ce ai alege?”* și-a atins obiectivele, precum și de a identifica rezultatele obținute, experiențele participanților, lecțiile învățate și recomandările relevante pentru inițiative similare.

Evaluarea a urmărit atât aprecierea rezultatelor imediate ale proiectului, cât și înțelegerea modului în care activitățile implementate au contribuit la dezvoltarea cunoștințelor, competențelor și atitudinilor participanților privind integritatea, etica profesională și participarea civică.

În mod specific, evaluarea a analizat următoarele aspecte:

- relevanța proiectului pentru grupul țintă;
- nivelul de satisfacție al participanților și al partenerilor de implementare;
- contribuția proiectului la dezvoltarea cunoștințelor privind etica, integritatea și responsabilitatea civică;
- dezvoltarea gândirii critice și a competențelor de argumentare;
- contribuția proiectului la dialog, colaborare și coeziune între participanți;
- punctele forte ale modelului de implementare;
- lecțiile învățate și oportunitățile de replicare sau extindere a inițiativei.

Pentru a obține o imagine cât mai completă asupra rezultatelor Proiectului, au fost utilizate mai multe metode de colectare a datelor, după cum urmează.

A. Chestionar online adresat participanților

La finalul proiectului a fost distribuit un chestionar online participanților din cele patru colegii de medicină implicate în proiect. Chestionarul online a fost elaborat pentru a evalua experiența participanților, rezultatele proiectului și schimbările generate la nivel de cunoștințe, competențe și atitudini.

Acesta a fost structurat în cinci blocuri tematice:

- I.** date generale și profilul participării,
- II.** evaluarea activităților,
- III.** impactul proiectului,
- IV.** dialog și coeziune socială și
- V.** feedback și lecții învățate.

Instrumentul a combinat întrebări închise și deschise. Majoritatea întrebărilor de evaluare au utilizat o scară de la 1 la 5 (de la „deloc” la „în foarte mare măsură”), completată cu întrebări cu răspuns unic și întrebări deschise privind experiențele, percepțiile și recomandările participanților.

B. Discuție de reflecție și lecții învățate cu profesoarele coordonatoare și Centrul Media pentru Tineri

Pentru aprofundarea și validarea rezultatelor cantitative au fost organizate două sesiuni de reflecție (focus-grupuri):

- I.** cu profesoarele coordonatoare din cele patru colegii participante și
- II.** cu reprezentanții Centrului Media pentru Tineri, partener de implementare.

Ghidurile de discuție au fost structurate pe blocuri tematice, vizând: experiența generală a proiectului, impactul asupra participanților, dialogul și colaborarea, elementele care au funcționat bine, provocările întâmpinate, lecțiile învățate, sustenabilitatea și recomandările pentru viitoare inițiative.

Discuțiile au avut un caracter semi-structurat, facilitând atât comparabilitatea răspunsurilor, cât și explorarea în profunzime a experiențelor și observațiilor participanților.

Evaluarea a inclus perspectivele principalelor grupuri implicate în proiect:

- **85** elevi și studenți participanți la activitățile proiectului;
- **4** profesoare coordonatoare din instituțiile participante;
- **4** reprezentanți ai Centrului Media pentru Tineri;
- echipa de implementare a proiectului.

Utilizarea mai multor surse de informații (triangularea datelor) a permis validarea constatărilor și formularea unor concluzii bazate pe perspective complementare ale beneficiarilor și partenerilor implicați în proiect.

Limitele evaluării

Evaluarea s-a concentrat asupra rezultatelor imediate ale proiectului și asupra schimbărilor percepute de participanți și partenerii implicați. Din acest motiv, raportul nu permite formularea unor concluzii privind impactul pe termen lung asupra comportamentelor sau practicilor profesionale ale participanților.

De asemenea, constatările se bazează în principal pe autoevaluarea respondenților și pe observațiile actorilor implicați în implementare. Deși utilizarea mai multor metode de colectare a datelor a contribuit la validarea rezultatelor, acestea trebuie interpretate în contextul limitărilor specifice evaluărilor realizate imediat după încheierea proiectului.

3. ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE

Proiectul „*Busola morală: Tu ce ai alege?*” s-a desfășurat în perioada 1 octombrie 2025 – 30 iunie 2026 și a fost implementat ca un parcurs educațional structurat, care a combinat activități de instruire, dezbateri academice și comunicare publică.

Implementarea proiectului a fost organizată în etape succesive, fiecare având un rol bine definit în atingerea obiectivelor propuse: dezvoltarea curriculumului și a metodologiei, selectarea și formarea participanților în cadrul atelierelor regionale, desfășurarea dezbaterilor, finala națională și campania de comunicare.

Prin această abordare etapizată, proiectul a creat oportunități pentru ca participanții să aprofundeze conceptele de etică și integritate, să își dezvolte competențele de argumentare și să interacționeze cu elevi din alte regiuni ale Republicii Moldova.

3.1. Etapa preparatorie



Etapa pregătitoare a avut ca obiectiv crearea cadrului metodologic și organizatoric necesar implementării proiectului. În această perioadă au fost identificați partenerii instituționali, selectați participanții și elaborate principalele instrumente educaționale și metodologice care au stat la baza activităților desfășurate ulterior.

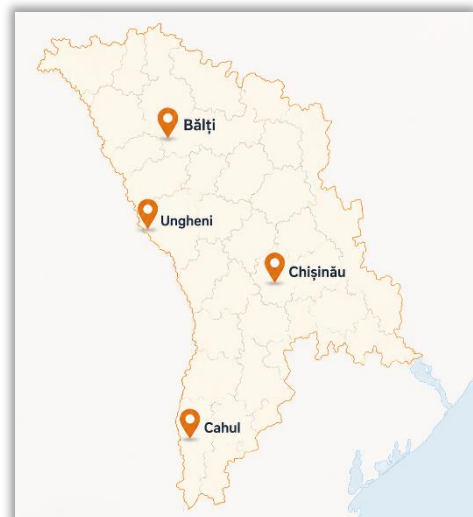
Au fost stabilite parteneriatele cu cele patru colegii de medicină participante și selectați elevii care urmau să participe la activitățile proiectului.

Totodată, a fost elaborat manualul atelierelor de etică și integritate, care a inclus și un curriculum construit în jurul unor metode participative și al unor dileme morale inspirate din situații reale.

3.2. Atelierele regionale

În perioada **noiembrie-decembrie 2025** au fost organizate **patru ateliere regionale** în colegiile de medicină din Ungheni, Chișinău, Bălți și Cahul. Acestea au reprezentat prima etapă de implementare la nivelul grupului țintă și au avut ca scop dezvoltarea cunoștințelor participanților privind etica, integritatea și responsabilitatea profesională, precum și pregătirea acestora pentru etapele ulterioare ale proiectului.

Programul atelierelor a combinat prezentări interactive, exerciții de grup, activități de reflecție și analiza unor dileme morale inspirate din situații reale. Activitățile au fost concepute pentru a încuraja



participarea activă, schimbul de idei și reflecția asupra valorilor care stau la baza unei conduite profesionale integre.

Un principiu metodologic al atelierelor a fost promovarea dialogului și a gândirii critice. Participanții au fost încurajați să analizeze diferite perspective și să își argumenteze propriile opinii, fără a li se oferi răspunsuri prestabilite la dilemele discutate.

Date-cheie

- 4 ateliere regionale;
- 4 regiuni participante;
- peste 80 de participanți implicați.



3.3. Dezbaterile regionale

După etapa de instruire, în cele patru colegii participante au fost organizate dezbateri regionale, care au oferit elevilor oportunitatea de a aplica în practică cunoștințele și competențele dezvoltate în cadrul atelierelor.

Dezbaterile au fost organizate în conformitate cu metodologia elaborată în cadrul proiectului și au abordat teme relevante din perspectiva eticii, integrității și responsabilității profesionale. Participanții au analizat diferite perspective asupra subiectelor propuse, și-au construit argumentele și le-au susținut în cadrul competițiilor regionale.

Pentru o mare parte dintre participanți, aceasta a reprezentat prima experiență de participare la o dezbatere academică, desfășurată într-un format competitiv și bazat pe reguli clare de argumentare.

Date-cheie

- 4 dezbateri regionale;
- 8 echipe participante din toate colegiile;
- 24 participanți în echipele de dezbateri regionale;
- 323 elevi, suporteri prezenți la dezbateri.





3.4. Finala națională

Finala națională, organizată la Chișinău, a reprezentat etapa de încheiere a competiției de dezbateri și a reunit echipele calificate în urma etapelor regionale.

Tema dezbaterii finale: „**Vindecarea pacientului (nu) scuză lipsa de integritate a medicului?**” a oferit participanților oportunitatea de a analiza și argumenta perspective diferite asupra unei dileme etice relevante pentru viitoarea lor activitate profesională.

Evenimentul a reunit elevi, profesori coordonatori, reprezentanți ai instituțiilor publice, ai mediului academic, ai organizațiilor societății civile și ai partenerilor proiectului, oferind un cadru de dialog și schimb de experiență între participanți și invitați.

Date-cheie

- 4 echipe finaliste;
- 12 participanți în competiția finală;
- 96 elevi, suporteri, reprezentanți ai instituțiilor publice, mediului academic și partenerilor proiectului prezenți la evenimentul final de dezbateri.



3.5. Campania de comunicare

Pe parcursul implementării proiectului a fost desfășurată o campanie de comunicare menită să completeze componenta educațională și să promoveze mesajele proiectului către un public mai larg.

Campania a fost multiplicată și diversificată inclusiv prin colaborarea cu **Centrul Media pentru Tineri** și a valorificat o combinație de materiale video, produse grafice și conținut adaptat rețelelor sociale. Comunicarea a urmărit atât promovarea activităților proiectului, cât și stimularea dialogului privind integritatea, etica și responsabilitatea profesională în rândul tinerilor.

În cadrul proiectului au fost realizate **25 de materiale video**, dintre care **14** dedicate campaniei tematice, precum și **21 de materiale grafice**. Conținutul a fost distribuit prin canalele de comunicare ale partenerilor și amplificat prin implicarea a **doi influenceri**, contribuind la creșterea vizibilității mesajelor proiectului.





Ațiunile de comunicare au generat un impact semnificativ în mediul online, înregistrând **1.235.603 vizualizări**, **6.639 interacțiuni** și **1.294 distribuiri** ale materialelor publicate. Cele mai bune rezultate au fost obținute de conținutul video, în special reel-urile care au implicat experți, tineri și situații interactive inspirate din dilemele discutate în cadrul proiectului.

Date-cheie

- 25 materiale video (14 realizate în cadrul campaniei);
- 21 materiale grafice și carduri (20 realizate în cadrul campaniei);

- 2 influenceri implicați;
- 1.235.603 vizualizări ale materialelor video;
- 6.639 interacțiuni;
- 1.294 distribuiri ale materialelor.

Top 5 cele mai vizualizate materiale

Material		Vizualizări
1. Reel „Continuă fraza” (expert)		291.710
2. Reel „Adevărat sau fals?”		234.738
3. Reel „Dileme” (expert)		111.629
4. Card citat Octavian Iachimovschi		74.946

5. Reel interviu student din Chișinău		58.973
---------------------------------------	--	--------

Activitățile implementate în cadrul proiectului au fost realizate conform planificării și au urmărit o succesiune logică, de la dezvoltarea instrumentelor metodologice și pregătirea participanților până la organizarea dezbaterilor și desfășurarea campaniei de comunicare.

Structura etapizată a proiectului a asigurat cadrul necesar pentru atingerea obiectivelor propuse și pentru implicarea activă a participanților pe parcursul întregului proces educațional. În capitolul următor sunt prezentate rezultatele evaluării, bazate pe analiza feedbackului colectat de la participanți, profesori coordonatori și partenerii de implementare.

4. REZULTATELE EVALUĂRII

Prezentul capitol sintetizează principalele constatări rezultate în urma evaluării proiectului „Busola morală: Tu ce ai alege?”, pe baza analizei chestionarelor online, a discuțiilor de reflecție organizate cu profesoarele coordonatoare și partenerul de implementare, precum și a observațiilor formulate de echipa de proiect.

Constatările sunt structurate în raport cu principalele dimensiuni urmărite prin evaluare: relevanța proiectului, dezvoltarea cunoștințelor privind integritatea și etica profesională, consolidarea gândirii critice și a capacității de argumentare, promovarea dialogului și coeziunii sociale, precum și eficiența componentei de comunicare.

Rezultatele prezentate reflectă percepțiile participanților și ale actorilor implicați în implementarea proiectului și oferă o bază pentru identificarea lecțiilor învățate și formularea recomandărilor pentru inițiative similare.

4.1 Relevanța proiectului și experiența de participare

Evaluarea indică un nivel ridicat de apreciere a proiectului în rândul participanților și al partenerilor de implementare. Analiza chestionarelor completate de cei 85 de participanți arată că **91% dintre respondenți** au apreciat activitățile proiectului ca fiind interesante și relevante (scorurile 4 și 5 din 5), ceea ce confirmă faptul că abordarea educațională și temele propuse au răspuns intereselor și nevoilor grupului țintă.

Constatările sunt susținute și de discuțiile de reflecție organizate cu profesoarele coordonatoare și partenerul de implementare. Profesoarele au evidențiat implicarea activă a elevilor pe tot parcursul proiectului și au apreciat faptul că aceștia au participat cu interes și entuziasm atât la etapele locale, cât și la finala națională. Unii profesori au menționat că intenționează să valorifice experiența proiectului prin introducerea exercițiilor de dezbateri în activitățile educaționale viitoare.

La rândul lor, reprezentanții Centrului Media pentru Tineri au apreciat proiectul drept unul „*extrem de relevant*” pentru contextul actual al Republicii Moldova, subliniind că tema integrității și eticii profesionale rămâne actuală și accesibilă tinerilor atunci când este abordată prin metode participative și interactive.

Ce spun participanții

- *O experiență nouă și interesantă*
- *Cel mai mult mi-a plăcut atmosfera colaborativă și schimbul de replici*
- *Mi-a plăcut la nebunie provocarea de a pune în balanță etica și rezultatul medical, un exercițiu excelent pentru propria mea busolă morală.*
- *Mi-a oferit oportunitatea să cunosc oameni noi și să învăț lucruri utile*
- *A fost una dintre cele mai interesante activități la care am participat*

În ansamblu, evaluarea arată că proiectul a fost perceput de participanți nu doar ca o activitate extracurriculară, ci ca o experiență de învățare relevantă, practică și utilă pentru dezvoltarea lor personală și profesională.

4.2 Integritatea și etica profesională

Una dintre principalele dimensiuni analizate în cadrul evaluării a fost măsura în care proiectul a contribuit la dezvoltarea înțelegerii conceptelor de integritate și etică profesională în rândul participanților.

Rezultatele chestionarului indică faptul că proiectul și-a atins acest obiectiv. **86% dintre respondenți** au apreciat că activitățile desfășurate i-au ajutat să **înțeleagă mai bine** conceptul de integritate, iar **89%** au declarat că proiectul le-a oferit **o mai bună înțelegere a dilemelor etice specifice profesiei medicale**. Aceste rezultate confirmă relevanța temelor abordate și eficiența metodelor utilizate în cadrul proiectului.

Constatările sunt susținute și de profesorii coordonatori, care au observat că elevii au început să privească mai atent responsabilitatea profesională și implicațiile etice ale deciziilor pe care le vor lua în viitoarea lor activitate. În opinia acestora, proiectul a oferit participanților nu doar informații noi, ci și repere care îi vor însoți în activitatea profesională. Un profesor a remarcat că „elevii au luat multe lecții de viață și vor raporta la sine integritatea, iar atunci când vor fi angajați vor încerca să aplice aceste lecții în activitatea lor profesională”.

Reprezentanții Centrului Media pentru Tineri au evidențiat că una dintre realizările proiectului a fost transformarea unui subiect complex, precum corupția și integritatea profesională, într-o temă accesibilă și relevantă pentru tineri. Potrivit acestora, abordarea participativă și utilizarea dezbaterilor au permis participanților să reflecteze asupra unor situații reale și să înțeleagă mai bine consecințele alegerilor etice.

Ce spun participanții

- *Nimic nu e mai presus decât legea, iar dacă vrem să trăim într-o societate cu valori etice și morale, trebuie mai întâi să înțelegem conceptul de integritate*
- *Principalul lucru învățat a fost că integritatea nu este negociabilă în medicină, succesul clinic fiind strâns legat de corectitudinea morală*
- *Am învățat să privesc mai atent dilemele morale*
- *Oricât de performant ar fi un act medical, el își pierde valoarea dacă încalcă principiile etice, deoarece încrederea pacientului – fundamentul sistemului de sănătate – se construiește exclusiv pe corectitudine și transparență*
- *Am învățat cât de important este să facem alegeri responsabile, să respectăm opiniile celorlalți și să ne ghidăm după valori morale în situații dificile*

În ansamblu, evaluarea indică faptul că proiectul a contribuit la apropierea participanților de subiectele legate de integritate și etică profesională, facilitând înțelegerea acestora prin exemple practice, dialog și reflecție asupra unor situații relevante pentru viitoarea lor profesie.

4.3 Gândire critică și capacitate de argumentare

Unul dintre obiectivele proiectului a fost dezvoltarea competențelor de analiză, argumentare și exprimare a opiniilor în rândul participanților, utilizând formatul dezbaterilor academice ca instrument educațional.

Rezultatele evaluării arată că acest obiectiv a fost atins. **86% dintre respondenți** au apreciat că participarea la proiect le-a **dezvoltat gândirea critică**, iar **82%** au declarat că și-au îmbunătățit capacitatea **de a argumenta și susține un punct de vedere**. Aceste rezultate confirmă faptul că metodele participative utilizate în cadrul proiectului au contribuit la dezvoltarea unor competențe care depășesc domeniul integrității și pot fi valorificate în parcursul educațional și profesional al participanților.

Profesorii coordonatori au confirmat aceste schimbări, menționând că elevii au devenit mai încrezători în exprimarea opiniilor, mai deschiși către dialog și mai dispuși să analizeze o problemă din perspective diferite. În opinia acestora, participarea la dezbateri a contribuit nu doar la dezvoltarea competențelor de comunicare, ci și la formarea unei atitudini mai reflexive și mai responsabile în raport cu deciziile pe care le vor lua în activitatea profesională.

Constatări similare au fost formulate și de reprezentanții Centrului Media pentru Tineri, care au apreciat că formatul dezbaterilor i-a provocat pe participanți să își susțină opiniile prin argumente și să accepte existența unor perspective diferite asupra aceleiași dileme, fără a căuta răspunsuri prestabilite.

Ce spun participanții

- *Am învățat să îmi susțin punctul de vedere cu argumente*
- *Mi-a plăcut toata adrenalina aia pe care am simțit-o, pentru a „demonstra” ca partea ta e mai corectă*
- *Dezbaterile m-au făcut să privesc aceeași situație din mai multe perspective*
- *Mi-a plăcut la nebunie provocarea de a pune în balanță etica și rezultatul medical, un exercițiu excelent pentru propria mea busolă morală*
- *Acum îmi este mai ușor să vorbesc în public și să îmi exprim opinia*

În ansamblu, evaluarea indică faptul că proiectul a contribuit la dezvoltarea unor competențe transversale esențiale: gândirea critică, argumentarea și comunicarea, care completează formarea profesională a viitorilor lucrători medicali și pot fi valorificate în contexte educaționale și profesionale diverse.

4.4 Dialog și coeziune socială

Evaluarea evidențiază că proiectul a generat efecte pozitive care depășesc obiectivele educaționale inițiale, contribuind la consolidarea dialogului și a relațiilor dintre participanți.

Rezultatele chestionarului arată că **72% dintre respondenți** au apreciat că proiectul le-a oferit oportunitatea de a cunoaște și interacționa cu tineri din alte localități și instituții de învățământ. Totodată, **88%** consideră că dezbaterile i-au învățat **să respecte opiniile diferite**, iar **86%** afirmă că, în urma participării la proiect, se simt **mai deschiși să discute și să colaboreze cu persoane care au puncte de vedere diferite**.

Aceste rezultate sunt confirmate și de discuțiile de reflecție cu profesoarele coordonatoare și partenerii de implementare. Profesorii au remarcat că proiectul a creat contexte de colaborare care nu există, în mod obișnuit, în activitatea curentă a colegiilor, oferind elevilor posibilitatea de a face schimb de experiență și de a învăța unii de la alții. De asemenea, aceștia au observat consolidarea relațiilor dintre elevii din cadrul aceleiași instituții, mulți participanți descoperind calități și aptitudini ale colegilor pe care anterior nu le cunoșteau.

Partenerii de implementare au evidențiat, la rândul lor, că proiectul a facilitat dialogul între tineri din diferite regiuni ale țării și a creat oportunități reale de colaborare și schimb de experiență, contribuind la dezvoltarea unei comunități bazate pe respect reciproc și valori comune.

Ce spun participanții

- *Am cunoscut oameni noi*
- *O dilemă etică dificilă a reușit să ne unească echipa și să ne motiveze să dăm tot ce avem mai bun*
- *Cel mai mult mi-a plăcut spiritul de echipă creat în timpul pregătirii argumentelor, care ne-a unit și mai mult ca instituție*
- *Am descoperit că fiecare regiune are particularități și experiențe diferite, însă participanții împărtășesc valori și obiective comune, ceea ce facilitează colaborarea*
- *Deși venim din localități diferite, avem multe experiențe și preocupări comune. Totodată, am aflat mai multe despre modul în care trăiesc și gândesc tinerii din alte raioane și am cunoscut persoane cu perspective diferite, ceea ce mi-a lărgit modul de a vedea anumite subiecte.*
- *Suntem toți geniali*

Evaluarea indică faptul că proiectul a favorizat dezvoltarea dialogului și a colaborării atât între participanți din regiuni diferite, cât și în interiorul fiecărui colegiu participant. Relațiile create pe parcursul activităților au consolidat experiența de învățare și au contribuit la formarea unei comunități de tineri interesați de integritate, etică și responsabilitate profesională.

4.5 Metodele de învățare

Evaluarea arată că participanții au apreciat în mod deosebit abordarea practică și interactivă utilizată în cadrul proiectului. Activitățile bazate pe dezbateri, analiza dilemelor morale, lucrul în echipă și schimbul de opinii au fost percepute ca fiind mai atractive și mai relevante decât metodele tradiționale de învățare.

Răspunsurile la chestionar indică faptul că **91% dintre participanți au apreciat activitățile proiectului ca fiind interesante și relevante**, iar comentariile oferite evidențiază faptul că formatul interactiv al atelierelor și dezbaterilor a stimulat implicarea activă și dorința de a participa pe tot parcursul proiectului.

Profesorii coordonatori au remarcat că elevii și-au asumat cu responsabilitate rolurile în cadrul dezbaterilor și au manifestat interes pentru documentare și pregătirea argumentelor. Totodată, aceștia au apreciat faptul că proiectul a oferit un cadru de învățare diferit de activitățile educaționale obișnuite, bazat pe participare, dialog și reflecție. Unii profesori au menționat că intenționează să integreze exerciții de dezbateri și în activitatea didactică viitoare.

Aceeași concluzie se regăsește și în discuția cu partenerii de implementare, care au apreciat că principalul atu al proiectului a fost educarea prin participare. Potrivit acestora, dezbaterile i-au determinat pe tineri să își pună întrebări, să își argumenteze opiniile și să reflecteze asupra unor situații pe care le pot întâlni în viitoarea profesie.

Ce spun participanții

- *Mi-a plăcut că am învățat prin dezbateri și exemple concrete*
- *Mi-a plăcut foarte mult modul în care au fost organizate activitățile, totul a fost gândit foarte bine și spre binele elevilor*
- *Nu a fost doar teorie, ci am fost implicați permanent*
- *Ar fi excelent ca pe viitor să se organizeze mai multe runde de dezbateri interactive față în față între colegii, pentru a extinde dialogul direct dintre noi.*
- *Formatul a fost interesant și diferit de alte activități la care am participat.*

Evaluarea indică faptul că metodele participative utilizate în cadrul proiectului au reprezentat unul dintre principalii factori care au contribuit la implicarea participanților și la atingerea rezultatelor urmărite. Combinarea instruirii cu dezbaterile academice și analiza unor situații reale a transformat procesul de învățare într-o experiență activă, relevantă și ușor de valorificat în practică.

4.6 Punctele forte ale proiectului

Evaluarea a urmărit identificarea elementelor care au contribuit cel mai mult la succesul proiectului și care ar trebui păstrate în eventualitatea replicării sau extinderii inițiativei. Analiza răspunsurilor participanților și a discuțiilor de grup evidențiază un nivel ridicat de convergență în ceea ce privește punctele forte ale proiectului.

Rezultatele chestionarului arată că proiectul a fost perceput ca o experiență educațională coerentă și valoroasă. **95% dintre respondenți** consideră că astfel de **activități ar trebui organizate și în viitor**, iar **94%** afirmă că participarea la proiect **le-a schimbat, într-o măsură semnificativă sau moderată, modul de a privi integritatea și etica profesională.**

Un rezultat interesant al evaluării este faptul că cea mai mare parte a participanților (33 din 85) nu a identificat o singură activitate drept cea mai utilă, ci a apreciat întregul parcurs al proiectului, ceea ce sugerează că valoarea inițiativei a rezultat din complementaritatea etapelor de implementare. Dintre activitățile individuale, Finala națională și dezbaterile regionale au fost apreciate cel mai frecvent ca experiențe cu impact asupra participanților.

Discuțiile de reflecție cu profesorii coordonatori și partenerii de implementare confirmă aceste rezultate și evidențiază câțiva factori care au contribuit în mod decisiv la succesul proiectului:

- abordarea interactivă și participativă a procesului de învățare;
- îmbinarea sesiunilor de instruire cu dezbaterile academice;
- utilizarea unor teme și dileme morale apropiate de experiențele reale ale participanților;
- colaborarea eficientă dintre instituțiile de învățământ, CAPC și Centrul Media pentru Tineri;
- atmosfera deschisă și încurajatoare, care a stimulat participarea și exprimarea liberă a opiniilor;
- oportunitatea de a interacționa și de a colabora cu tineri din alte regiuni ale țării;
- campania de comunicare, construită într-un limbaj accesibil și în format atractiv pentru publicul tânăr.

În ansamblu, evaluarea indică faptul că succesul proiectului nu poate fi atribuit unei singure activități, ci modului în care toate componentele: instruirea, dezbaterile, competiția națională și campania de comunicare, au fost integrate într-un parcurs educațional coerent și participativ.

5. LECȚII ÎNVĂȚATE

Evaluarea proiectului „*Busola morală: Tu ce ai alege?*” a urmărit nu doar măsurarea rezultatelor obținute, ci și identificarea factorilor care au contribuit la succesul inițiativei, precum și a aspectelor care pot orienta dezvoltarea unor intervenții similare în viitor.

Analiza răspunsurilor participanților, coroborată cu observațiile profesorilor coordonatori, ale partenerului de implementare și ale echipei de proiect, evidențiază câteva lecții importante privind modul în care educația pentru integritate poate deveni mai relevantă, mai participativă și mai apropiată de experiențele tinerilor.

Lecțiile prezentate în continuare nu reprezintă doar concluzii ale proiectului, ci reflectă experiența acumulată pe parcursul implementării și pot constitui repere utile pentru proiectarea și implementarea unor programe viitoare dedicate promovării integrității, eticii și participării civice.

Lecția 1. Integritatea se învață mai ușor prin experiență decât prin teorie

La începutul proiectului, echipa și-a propus să discute cu participanții despre integritate și responsabilitate profesională pornind de la concepte și valori. Evaluarea a arătat însă că cele mai puternice momente de învățare au fost generate de analiza unor situații concrete, de dilemele morale și de dezbaterile în care participanții au fost nevoiți să argumenteze și să ia poziție. Profesorii coordonatori au remarcat că interesul elevilor a crescut vizibil atunci când discuțiile au fost ancorate în situații apropiate de realitatea profesiei medicale, iar participanții au confirmat că aceste exerciții i-au ajutat să înțeleagă mai bine implicațiile etice ale deciziilor profesionale. Această experiență confirmă că educația pentru integritate produce rezultate mai bune atunci când pune accent pe reflecție, dialog și aplicarea practică a conceptelor.

Lecția 2. Dezbatere dezvoltă competențe care depășesc tema integrității

Unul dintre cele mai importante rezultate ale proiectului a fost faptul că dezbaterile nu au contribuit doar la înțelegerea conceptelor de integritate, ci și la dezvoltarea unor competențe transferabile. Participanții au devenit mai încrezători în exprimarea opiniilor, mai deschiși să asculte argumentele celorlalți și mai dispuși să analizeze aceeași situație din perspective diferite. Profesorii au observat aceste schimbări inclusiv în activitatea didactică desfășurată ulterior. Experiența proiectului demonstrează că dezbaterile pot reprezenta un instrument educațional valoros nu doar pentru educația civică, ci și pentru formarea profesională.

Lecția 3. Învățarea devine mai puternică atunci când este construită împreună

Una dintre concluziile care a apărut în mod constant în cadrul evaluării este valoarea colaborării. Participanții nu au apreciat doar conținutul activităților, ci și posibilitatea de a lucra împreună cu colegi din alte instituții și regiuni ale țării. În mod similar, profesorii au remarcat consolidarea relațiilor dintre elevii din cadrul propriilor colegii și dezvoltarea unui climat de colaborare și sprijin reciproc. Acest rezultat arată că proiectele educaționale pot genera efecte importante asupra coeziunii sociale atunci când creează contexte autentice de interacțiune și învățare comună.

Lecția 4. Parteneriatele completează expertiza și cresc impactul

Implementarea proiectului a demonstrat că reunirea unor organizații cu expertize complementare poate genera rezultate superioare. Expertiza CAPC în domeniul integrității a fost completată de experiența Centrului Media pentru Tineri în lucrul cu tinerii și în comunicarea publică, iar implicarea profesorilor coordonatori a asigurat legătura permanentă cu participanții. Această complementaritate s-a reflectat atât în calitatea activităților educaționale, cât și în impactul campaniei de comunicare și în gradul ridicat de implicare al participanților.

Lecția 5. Integritatea poate deveni un subiect atractiv pentru tineri

Poate cea mai importantă lecție a proiectului este că integritatea nu este percepută de tineri ca un subiect abstract sau dificil atunci când este abordată într-un limbaj apropiat de experiențele lor și prin metode participative. Evaluarea arată că interesul participanților a fost alimentat nu doar de temele discutate, ci și de modul în care acestea au fost prezentate: prin dialog, exemple concrete, dezbateri și o campanie de comunicare adaptată publicului tânăr. Experiența proiectului demonstrează că educația pentru integritate poate deveni relevantă, atractivă și memorabilă atunci când este construită în jurul oamenilor și al experiențelor lor, nu doar în jurul regulilor.

Cea mai importantă lecție a proiectului este că integritatea nu se formează exclusiv prin transmiterea de informații sau prin cunoașterea regulilor. Ea se dezvoltă atunci când oamenii sunt provocați să reflecteze, să dialogheze, să argumenteze și să ia poziție în fața unor situații reale.

Proiectul *„Busola morală: Tu ce ai alege?”* a demonstrat că educația pentru integritate devine cu adevărat eficientă atunci când participanții sunt implicați activ în propriul proces de învățare.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Evaluarea proiectului „*Busola morală: Tu ce ai alege?*” confirmă că obiectivele propuse au fost atinse și că abordarea utilizată a generat rezultate care depășesc dimensiunea strict educațională a proiectului.

Analiza chestionarelor, a discuțiilor de reflecție cu profesoarele coordonatoare și cu Centrul Media pentru Tineri, precum și observațiile formulate pe parcursul implementării, arată că proiectul a contribuit la dezvoltarea cunoștințelor privind integritatea și etica profesională, la consolidarea gândirii critice și a capacității de argumentare, precum și la promovarea dialogului și colaborării între tineri din diferite regiuni ale Republicii Moldova.

Evaluarea evidențiază că succesul proiectului nu s-a datorat unei singure activități, ci modului în care instruirea, dezbaterile academice, campania de comunicare și parteneriatul dintre organizațiile implementatoare au fost integrate într-un parcurs educațional coerent și participativ.

Experiența proiectului demonstrează că educația pentru integritate poate deveni relevantă și atractivă pentru tineri atunci când este construită în jurul dialogului, al experiențelor practice și al implicării active a participanților. În acest sens, modelul dezvoltat în cadrul proiectului oferă premise reale pentru a fi adaptat și replicat în alte instituții de învățământ și pentru alte categorii de beneficiari.

Principalele concluzii ale evaluării privesc următoarele:

1. Educația pentru integritate răspunde intereselor și nevoilor tinerilor. Evaluarea confirmă că participanții manifestă interes pentru teme precum integritatea, etica profesională și responsabilitatea civică atunci când acestea sunt abordate prin metode interactive și conectate la experiențele lor de viață și la viitoarea profesie.

2. Metodele participative generează rezultate educaționale semnificative. Combinarea atelierelor de instruire cu dezbaterile academice, analiza dilemelor morale și activitățile de reflecție au contribuit la dezvoltarea cunoștințelor privind integritatea, dar și a unor competențe transversale, precum gândirea critică, argumentarea, comunicarea și lucrul în echipă.

3. Proiectul a produs efecte care depășesc obiectivele educaționale inițiale. Dincolo de dezvoltarea competențelor urmărite, proiectul a favorizat dialogul între participanți, a consolidat relațiile dintre elevi și a creat oportunități de colaborare între tineri din diferite regiuni ale Republicii Moldova, contribuind la dezvoltarea unei comunități bazate pe valori comune.

4. Modelul de implementare poate fi replicat și adaptat. Parteneriatul dintre Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Centrul Media pentru Tineri și instituțiile de învățământ participante, precum și integrarea educației, dezbaterilor și comunicării publice într-un singur parcurs educațional, reprezintă un model care poate fi valorificat și extins în alte domenii profesionale și pentru alte categorii de tineri.

Pornind de la rezultatele evaluării și lecțiile învățate, **se recomandă:**

Pentru organizatorii proiectelor educaționale

- păstrarea modelului integrat care combină instruirea, dezbaterile academice și comunicarea publică;
- extinderea duratei proiectelor pentru a permite aprofundarea temelor și consolidarea competențelor dobândite;
- dezvoltarea unei comunități de absolvenți ai proiectului, care să rămână implicați în promovarea valorilor integrității și participării civice.

Pentru instituțiile de învățământ

- integrarea metodelor participative și a dezbaterilor academice în activitățile educaționale curente;
- dezvoltarea unor spații permanente de dialog privind etica profesională și responsabilitatea civică;
- valorificarea experienței participanților în activități desfășurate la nivelul instituției și în cadrul comunității educaționale.

Pentru organizațiile societății civile și partenerii de dezvoltare

- susținerea inițiativelor care combină educația pentru integritate cu metode participative de învățare;
- extinderea unor modele similare către alte instituții de învățământ și alte categorii profesionale;
- promovarea parteneriatelor dintre organizații cu expertize complementare, pentru a crește calitatea și impactul intervențiilor educaționale.

Pentru viitoarele ediții ale proiectului

- extinderea proiectului către alte colegii, centre de excelență și instituții de învățământ;
- dezvoltarea unor module și dezbateri dedicate diferitelor domenii profesionale;
- consolidarea componentei digitale și a implicării participanților în activitățile de comunicare;
- organizarea unor activități comune și a unei rețele de alumni care să faciliteze schimbul de experiență între participanții din ediții diferite.

Experiența proiectului „**Busola morală: Tu ce ai alege?**” demonstrează că investițiile în educația pentru integritate pot produce rezultate semnificative atunci când sunt construite în jurul participării active, al dialogului și al colaborării.

Mai mult decât transmiterea unor cunoștințe, proiectul a creat contexte în care tinerii au reflectat asupra propriilor valori, și-au dezvoltat competențele de argumentare și au înțeles rolul integrității în viitoarea lor activitate profesională și în viața civică.

Rezultatele evaluării arată că modelul educațional dezvoltat în cadrul proiectului este relevant, funcțional și poate constitui o bază solidă pentru extinderea unor inițiative similare. Prin combinarea educației pentru integritate cu dezbaterile academice, metodele participative și comunicarea adaptată publicului tânăr, proiectul oferă un exemplu de bună practică ce poate inspira viitoare programe dedicate formării unei noi generații de profesioniști responsabili și implicați civic.